

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1866/2022
08.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић и Татјане Матковић Стефановић, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саша Филиповић, адвокат из ..., против туженог Грађевинског предузећа „Планум“ са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1762/19 од 08.10.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1762/19 од 26.11.2020. године, у седници одржаној 08.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1762/19 од 08.10.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 1762/19 од 26.11.2020. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1762/19 од 08.10.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 1762/19 од 26.11.2020. године у ставу првом и четвртном изреке и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 301/16 од 28.11.2018. године у ставу трећем изреке и допунска пресуда Трећег основног суда у Београду П1 301/16 од 11.03.2019. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени да тужиоцу на име накнаде штете у висини изгубљене зараде за период од маја 2008. до августа 2011. године исплати следеће износе и то:

-за месец мај 2008. године износ од 19.748,41 динар са законском затезном каматом почев од 21.07.2008. године до исплате;

-за месец јун 2008. године износ од 20.488,41 динар са законском затезном каматом почев од 11.08.2008. године до исплате;

-за месец јул 2008. године износ од 18.704,41 динар са законском затезном каматом почев од 05.09.2008. године до исплате;

-за месец август 2008. године износ од 21.293,58 динара са законском затезном каматом почев од 23.09.2008. године до исплате;

-за месец септембар 2008. године износ од 17.165,58 динара са законском затезном каматом почев од 24.10.2008. године до исплате;

-за месец октобар 2008. године износ од 22.489,90 динара са законском затезном каматом почев од 10.11.2008. године до исплате;

- за месец новембар 2008. године износ од 21.432,67 динара са законском затезном каматом почев од 29.12.2008. године до исплате;
- за месец децембар 2008. године износ од 22.434,90 динара са законском затезном каматом почев од 28.01.2009. године до исплате;
- за месец јануар 2009. године износ од 20.647,74 динара са законском затезном каматом почев од 17.03.2009. године до исплате;
- за месец фебруар 2009. године износ од 17.244,81 динар са законском затезном каматом почев од 27.03.2009. године до исплате;
- за месец март 2009. године износ од 17.817,96 динара са законском затезном каматом почев од 10.06.2009. године до исплате;
- за месец април 2009. године износ од 16.713,88 динара са законском затезном каматом почев од 13.08.2009. године до исплате;
- за месец мај 2009. године износ од 15.970,18 динара са законском затезном каматом почев од 07.09.2009. године до исплате;
- за месец јун 2009. године износ од 12.267,58 динара са законском затезном каматом почев од 14.10.2009. године до исплате;
- за месец јул 2009. године износ од 12.135,58 динара са законском затезном каматом почев од 01.12.2009. године до исплате;
- за месец август 2009. године износ од 12.398,58 динара са законском затезном каматом почев од 10.12.2009. године до исплате;
- за месец септембар 2009. године износ од 11.496,58 динара са законском затезном каматом почев од 16.12.2009. године до исплате;
- за месец октобар 2009. године износ од 11.699,07 динара са законском затезном каматом почев од 11.01.2010. године до исплате;
- за месец новембар 2009. године износ од 12.608,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.02.2010. године до исплате;
- за месец децембар 2009. године износ од 10.879,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2010. године до исплате;
- за месец јануар 2010. године износ од 12.901,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.04.2010. године до исплате;
- за месец фебруар 2010. године износ од 12.932,05 динара са законском затезном каматом почев од 21.05.2010. године до исплате;
- за месец март 2010. године износ од 10.291,05 динара са законском затезном каматом почев од 04.06.2010. године до исплате;
- за месец април 2010. године износ од 12.236,52 динара са законском затезном каматом почев од 15.07.2010. године до исплате;
- за месец мај 2010. године износ од 14.180,98 динара са законском затезном каматом почев од 16.07.2010. године до исплате;
- за месец јун 2010. године износ од 14.342,45 динара са законском затезном каматом почев од 17.09.2010. године до исплате;
- за месец јул 2010. године износ од 15.044,45 динара са законском затезном каматом почев од 21.09.2010. године до исплате;
- за месец август 2010. године износ од 13.641,45 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2010. године до исплате;
- за месец септембар 2010. године износ од 13.642,45 динара са законском затезном каматом почев од 06.12.2010. године до исплате;
- за месец октобар 2010. године износ од 14.624,22 динара са законском затезном каматом почев од 24.12.2010. године до исплате;

-за месец новембар 2010. године износ од 12.877,94 динара са законском затезном каматом почев од 24.02.2011. године до исплате;
-за месец децембар 2010. године износ од 11.968,94 динара са законском затезном каматом почев од 18.04.2011. године до исплате;
-за месец јануар 2011. године износ од 14.637,94 динара са законском затезном каматом почев од 20.04.2011. године до исплате;
-за месец фебруар 2011. године износ од 15.476,94 динара са законском затезном каматом почев од 24.05.2011. године до исплате;
-за месец март 2011. године износ од 13.030,94 динара са законском затезном каматом почев од 28.06.2011. године до исплате;
-за месец април 2011. године износ од 27.686,63 динара са законском затезном каматом почев од 29.06.2011. године до исплате;
-за месец мај 2011. године износ од 20.634,11 динара са законском затезном каматом почев од 27.07.2011. године до исплате;
-за месец јун 2011. године износ од 22. 163,93 динара са законском затезном каматом почев од 19.08.2011. године до исплате;
-за месец јул 2011. године износ од 24.274,89 динара са законском затезном каматом почев од 22.09.2011. године до исплате;
-за месец август 2011. године износ од 19.837,50 динара са законском затезном каматом почев од 20.10.2011. године до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име тужиоца изврши уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО, Филијали Београд, за период од маја 2008. до августа 2011. године, на износе утврђене у ставу 2. изреке ове пресуде у складу са важећим основицама за обрачун доприноса у тренутку исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 301/16 од 28.11.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име накнаде штете у висини изгубљене зараде за период од марта 2013. до марта 2015. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе описане у том делу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да за тужиоца на наведене износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете у висини изгубљене зараде за период од маја 2008. до марта 2013. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе описане у том делу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

Допунском пресудом Трећег основног суда у Београду П1 301/16 од 11.03.2019. године одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да на његово име изврши уплату Републичком фонду ПИО Филијали Београд доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за период од маја 2008. до фебруара 2013. године у складу са важећим основицама за обрачун доприноса у тренутку исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1762/19 од 08.10.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 1762/19 од 26.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у делу става трећег изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име накнаде штете у висини изгубљене зараде за период од маја 2008. закључно са августом 2011. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од дана доспелости сваког до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става трећег изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име накнаде штете у висини изгубљене зараде за период од септембра 2011. до фебруара 2013. године, исплати износе са законском затезном каматом ближе описане у том делу изреке. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба тужиоца изјављена против става другог изреке првостепене пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена допунска првостепена пресуда у делу изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да на његово име изврши уплату Републичком фонду ПИО Филијали Београд доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за период од маја 2008. закључно са августом 2011. године у складу са важећим основицама за обрачун доприноса у тренутку исплате као неоснован. Ставом петим изреке, преиначена је првостепена допунска пресуда у преосталом делу изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да за име тужиоца изврши уплату Републичком фонду ПИО Филијали Београд доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за период од септембра 2011. закључно са фебруаром 2013. године у складу са важећим основицама за обрачун доприноса у тренутку исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у ставу првом и четвртм изреке, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права позивајући се на члан 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Првог основног суда у Београду П1 3481/10 од 16.03.2011. године поништено је решење туженог од 08.07.2005. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду, обавезан тужени да га врати на рад, на радно место ... и да тужиоцу накнади материјалну штету у висини изгубљене зараде коју би остварио да је радио на радном месту ..., за период од 10.08.2005. до априла 2008. године у укупном износу од 441.802,00 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне новчане износе, као и да за наведени период на име тужиоца

уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3443/14 од 10.11.2014. године потврђена је наведена пресуда у делу којим је поништено решење туженог од 08.07.2005. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду и обавезан тужени да га врати на рад на радно место ... као и у делу којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади материјалну штету у висини изгубљене зараде коју би остварио за период од 10.08.2005. до априла 2008. године у укупном износу од 441.802,00 динара са затезном каматом на појединачне месечне новчане износе и да тужиоцу за овај период уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Наведеним решењем туженог од 08.07.2005. године тужиоцу је отказан уговор о раду због смањеног обима посла према Програму решавања вишка запослених код туженог. Тужилац је 19.03.2015. године враћен на рад код туженог и распоређен на послове Из обрачуна о висини зарада тужиоца за период од 01.05.2008. до 30.03.2015. године утврђена је висина његове нето зараде са датумима исплате коју би тужилац остварио радом код туженог. Из потврде предузећа Medico Pharma Service од 06.03.2009. године утврђена је зарада тужиоца за 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014. и јануар и фебруар 2015. године. Тужилац није био регистрован као предузетник код Агенције за привредне регистре или као заступник у периоду од 01.03.2008. до 31.03.2015. године. Тужилац је био пријављен као незапослено лице у периоду од 18.08. до 21.12.2005. године од 20.09. до 27.11.2006. године, а био је корисник новчане накнаде у периоду од 07.09. до 26.11.2006. године и био је у статусу незапосленог лица од 26.02. до 30.03.2015. године. Тужилац се не налази на службеној евиденцији као порески обвезник у Пореској управи. Био је пријављен на осигурање у периоду 06.10.1980. године, те од 31.03.2015. године и даље. Приликом утврђивања висине потраживања тужиоца на име накнаде штете по основу изгубљене зараде, првостепени суд је имао у виду извештај туженог који је сачинио обрачун зараде коју би тужилац остварио да је радио у спорном периоду, у складу са којим је тужилац определио тужбени захтев који је умањен за износе зараде коју је тужилац остварио радом код другог послодавца у спорном периоду, чију висину тужени није оспоравао.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца за период од маја 2008. закључно са фебруаром 2013. године, јер је ценећи истакнути приговор туженог о застарелости потраживања нашао да је исти основан, будући да је за наведени период протекао рок од три године из члана 196. Закона о раду, од дана настанка новчане обавезе до подношења тужбе 24.03.2016. године. С обзиром да је за овај период одбио захтев за исплату накнаде штете у виду изгубљене зараде, одбио је и захтев тужиоца за уплату припадајућих доприноса.

По оцени другостепеног суда, првостепени суд је погрешно оценио истакнути приговор застарелости потраживања јер је рок од три године из члана 196. Закона о раду почео да тече од 10.11.2014. године – као дана правноснажности пресуде којом је поништено решење о отказу уговора о раду тужиоцу. Следом наведеног, закључио је да потраживање тужиоца за период од маја 2008. закључно са августом 2011. године јесте застарело и у том делу потврдио првостепену пресуду, док потраживање за период од септембра 2011. закључно са фебруаром 2013. године није застарело и у том делу је преиначењем првостепене пресуде досудио тражену накнаду штете у висини изгубљене зараде са припадајућим доприносима.

Према члану 191. Закона о раду ("Сл. гласнику РС", број 24/2005) који је важио у време доношења решења о отказу уговора о раду тужиоцу, ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, запослени има право да се врати на рад, ако то захтева. Поред враћања на рад, послодавац је дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање. Накнада штете умањује се за износ прихода које је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа. По члану 196. закона, сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.

По члану 361. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано. Према члану 362. истог закона, застарелост наступа када истекне последњи дан законом одређеног времена.

У овом случају, тужилац је стекао право да захтева испуњење обавезе (накнаду штете) даном пријема правноснажне пресуде којом је поништено решење о отказу уговора о раду. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3443/14 од 10.11.2014. године потврђена је првостепена пресуда којом је поништено решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу и до подношења тужбе 24.03.2016. године у овој парници није протекао законски рок застарелости од три године, па тужилац има право на накнаду штете на име изгубљене зараде и за период од маја 2008. закључно са августом 2011. године са припадајућим доприносима по члану 191. Закона о раду.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић